

แนวทางการปรับปรุงเส้นทางการสัญจรหลักบริเวณศูนย์กลางชุมชนเมืองหัวหิน

นายสมพล ปัญญาคะโป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2377-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12097520x

GUIDELINES FOR MAIN CORRIDOR IMPROVEMENT
IN THE CENTER OF HUA HIN MUNICIPALITY

Mr. Sompon Panyakapo

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Architecture in Urban Design

Faculty of Architecture
Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2377-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการปรับปรุงเส้นทางการสัญจรหลักบริเวณศูนย์กลางชุมชน
เมืองหัวหิน

โดย

นายสมพล ปัญญาคะโป

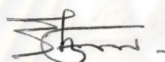
สาขาวิชา

การออกแบบชุมชนเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

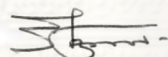
รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณโคภิชฐ์ เมฆวิชัย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

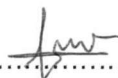
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณโคภิชฐ์ เมฆวิชัย)

..... กรรมการ
(ดร.พิจิตต รัตตกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์จิตติศักดิ์ ธรรมมาภรณ์พิลาศ)

สมพล ปัญญาคะโป : แนวทางการปรับปรุงเส้นทางจราจรหลักบริเวณศูนย์กลางชุมชนเมืองหัวหิน (GUIDELINES FOR MAIN CORRIDOR IMPROVEMENT IN THE CENTER OF HUA HIN MUNICIPALITY) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. บรรณโคภิชฐ์ เมฆวิชัย, 202 หน้า. ISBN 974-17-2377-6.

หัวหินเป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศ มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวพักผ่อนจำนวนมากโดยเฉพาะวันหยุดและช่วงเทศกาลท่องเที่ยว มีการเปลี่ยนแปลงขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะบริเวณถนนสายสำคัญต่างๆ ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆตามมาจากขาดการวางแผนพัฒนาปรับปรุงที่สอดคล้องกับความเจริญเติบโตของเมือง

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ระบบโครงข่ายการสัญจร องค์ประกอบของชุมชน บริเวณศูนย์กลางชุมชนเมืองหัวหิน เพื่อกำหนดเส้นทางจราจรในการออกแบบและปรับปรุง

จากการศึกษาพบว่าบริเวณพื้นที่ศึกษามีประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง 4 ประเด็น คือ 1. ปัญหาระบบโครงข่ายการสัญจร 2. ปัญหาการจราจรชนส่งและที่จอดรถ 3. ปัญหาพื้นที่เสื่อมโทรมและการใช้พื้นที่ว่างไม่เหมาะสม และ 4. ปัญหาภูมิทัศน์ถนน

การเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขได้มีการเสนอ แผนงาน โครงการ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ได้วางไว้ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ และสอดคล้องกับโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหัวหิน คือ 1. การปรับปรุงระบบโครงข่ายการสัญจร 2. การแก้ไขปัญหาการจราจรชนส่งและที่จอดรถ 3. การปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรมและไม่เหมาะสม และ 4. การปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสายหลัก

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ทราบถึงรูปแบบและวิธีการในการกำหนดเส้นทางจราจรในการปรับปรุง โดยการนำแนวความคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการออกแบบและปรับปรุง ผลที่ได้มีความเหมาะสมกับโครงการและสามารถตอบสนองแนวทางการปรับปรุงนี้ได้ตามสภาพปัญหา ศักยภาพ และข้อจำกัด

ภาควิชา..... ลายมือชื่อนิสิต..... ส. ๒๐๒
 สาขาวิชา..... การออกแบบชุมชนเมือง..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... sub sube
 ปีการศึกษา..... 2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4474223325 : MAJOR URBAN DESIGN

KEYWORD : IMPROVEMENT GUIDELINES / MAIN CORRIDOR / HUA HIN

SOMPON PANYAKAPO : GUIDELINES FOR MAIN CORRIDOR IMPROVEMENT IN THE CENTER OF HUA HIN MUNICIPALITY. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. BANASOPIT MEKVICHAI, PH.D., 202 pp. ISBN 974-17-2377-6.

Hua Hin is one popular tourism city of our country where there are lot of tourists especially on holidays and in tourism season. Thus the municipality is therefore rapidly expanded especially along the important roads which cause subsequent problems due to the lack of development and improvement plan to correspond with such growth.

The objective of this study is to study and analyze the corridor system and elements in the center of Hua Hin Municipality in order to prescribe the corridor network for designing and improvement.

Result of the study is found that the studied areas is involved with 4 problems as follows:

1. Corridor network system 2. Traffic related to the transportation and parking space 3. Deteriorated area and inappropriate use of open space, and 4. Streetscape.

The guidelines for improvement is to propose the plan, project to develop and improve to achieve the prescribed objective and goal that can solve the problem, promote the potentiality of such area and correspond with the related project according to the Hua Hin Municipality Development Plan, namely, 1. Improvement the corridor network 2. Solution of traffic problem related to the transportation and parking space 3. Improvement the deteriorated and inappropriate area, and 4. Improvement the streetscape of the main road.

The advantage of this study is to know about the nature and method to prescribe the corridor required for improvement by applying all related ideas to analyze, compare and apply as guidelines for improvement. The result is considered as suitable to the project and able to support the improvement guideline according to the condition of problem, potentiality and limitation.

Department.....
 Field of study..... Urban Design
 Academic year..... 2002

Student's signature..... *S. S. S.*
 Advisor's signature..... *S. S. S.*
 Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความช่วยเหลือและคำปรึกษาจากบุคคลหลายฝ่าย ขอกราบขอบพระคุณโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ. ดร. บรรณโคภิชรุ์ เมฆวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำที่ดีและเป็นประโยชน์อย่างมากตลอดระยะเวลาในการศึกษา ขอขอบพระคุณ รศ. ชูวิทย์ สุจฉายา และ อาจารย์ จิตติศักดิ์ ธรรมาภรณ์พิลาศ ที่ให้คำปรึกษา ตลอดจนถึงคณาจารย์สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมืองและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้

ขอขอบคุณ ผู้ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา คุณจิระ พงษ์ไพบูลย์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหัวหิน อาจารย์ รุติวุฒิ ชัยสวัสดิ์อารี คุณณรงค์ ธาราทอง และผู้ช่วยเหลือในด้านเอกสาร คุณวัฒนา ศรีอ่อน

และที่สำคัญที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและด้านการเงิน รวมถึงเป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาแนะนำด้วยดีตลอดมาจนสำเร็จการศึกษาครั้งนี้

สมพล ปัญญาคะโป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนที่.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษา.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	5
1.6 สรุปแผนผังขั้นตอนดำเนินการศึกษา.....	6
2. แนวความคิด และแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางผังโครงข่ายถนน.....	8
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงถนน.....	17
2.3 แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางการสัญจร เพื่อการท่องเที่ยวและการเดินเท้า.....	18
2.4 แนวความคิดในการแก้ปัญหาการจราจร.....	27
2.5 แนวความคิดการพัฒนาภูมิทัศน์เมือง.....	30
2.6 แนวความคิดจินตภาพของเมือง.....	32
2.7 แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง.....	34
3. การศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	38
3.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนเมืองหัวหิน.....	38
3.2 สภาพทางด้านกายภาพ.....	39
3.3 สภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	62
3.4 ระบบโครงข่ายการสัญจร.....	66
3.5 บทบาทและความสำคัญของบริเวณศูนย์กลางชุมชนเมืองหัวหิน.....	78

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4. การวิเคราะห์สภาพทั่วไปพื้นที่ศึกษา.....	80
4.1 ระบบโครงข่ายการสัญจร.....	80
4.2 องค์ประกอบของเมือง.....	88
4.3 การใช้ที่ดิน.....	90
4.4 กรรมสิทธิ์ที่ดิน.....	92
4.5 พื้นที่โล่งว่าง.....	94
4.6 สภาพทั่วไปของอาคาร.....	97
4.7 ภูมิทัศน์ถนน.....	101
4.8 สรุปสภาพประเด็นปัญหาและแนวทางการปรับปรุง.....	112
4.9 แนวความคิดหลักในการพัฒนา.....	116
5. แผนงาน โครงการ และการออกแบบ.....	119
5.1 แผนงานปรับปรุงระบบโครงข่ายการสัญจร.....	121
5.2 แผนงานแก้ไขปัญหาการจราจรชนส่งและที่จอดรถ.....	131
5.3 แผนงานปรับปรุงพื้นที่เสื่อมโทรมและไม่เหมาะสม.....	140
5.4 แผนงานปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสายหลัก.....	149
5.5 แนวทางการจัดระเบียบทางเท้าและภูมิทัศน์บนถนนสายหลัก.....	182
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	188
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	188
6.2 หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ.....	192
6.3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	193
รายการอ้างอิง.....	196
ภาคผนวก.....	199
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	202

สารบัญแนบที่

แนบที่	หน้า
1.1 พื้นที่ศึกษา.....	7
2.1 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเทศบาลตำบลหัวหิน.....	35
2.2 โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนนเลียบริมทางรถไฟและก่อสร้างท่อ ค.ส.ล.....	37
3.1 ลักษณะที่ตั้งเทศบาลตำบลหัวหิน.....	40
3.2 เส้นทางสายการสัญจรทางรถยนต์ที่เข้าถึงหัวหิน.....	42
3.3 ผังเมืองรวมหัวหิน พ.ศ.2540.....	45
3.4 การใช้ที่ดิน.....	47
3.5 กรรมสิทธิ์ที่ดิน.....	48
3.6 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของหัวหิน.....	65
3.7 ระบบโครงข่ายการสัญจรที่ให้บริการเชื่อมต่อกับพื้นที่ภายนอก.....	67
3.8 ระบบโครงข่ายการสัญจรที่ให้บริการในเขตชุมชนเมือง.....	68
3.9 โครงข่ายถนน.....	70
3.10 ที่จอดรถ.....	75
4.1 ระบบโครงข่ายถนน.....	81
4.2 ถนนสายประธานและสายหลัก.....	83
4.3 ถนนสายรอง.....	83
4.4 ถนนสายย่อยหรือถนนซอย.....	83
4.5 ระบบทางเดินเท้า.....	86
4.6 การใช้ที่ดิน.....	91
4.7 กรรมสิทธิ์ที่ดิน.....	93
5.1 ระบบโครงข่ายถนนในปัจจุบันและแนวทางการปรับปรุงระบบโครงข่ายถนน.....	123
5.2 ระบบการสัญจรในปัจจุบันและแนวทางการปรับปรุงระบบการสัญจร.....	124

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 รูปแบบโครงข่ายถนน.....	16
3.1 สภาพอาคารบริเวณถนนเพชรเกษม.....	50
3.2 สภาพอาคารบริเวณถนนชมสินธุ์.....	51
3.3 สภาพอาคารบริเวณถนนเลียบทางรถไฟ.....	52
3.4 สภาพอาคารบริเวณถนนสระสง.....	54
3.5 สภาพอาคารบริเวณถนนแนบเคหาสน์.....	54
3.6 สภาพอาคารบริเวณถนนนครดำริห์.....	55
3.7 สภาพอาคารบริเวณถนนเดชาอนุชิต.....	56
3.8 สภาพอาคารบริเวณถนนดำเนินเกษม.....	57
3.9 สภาพอาคารบริเวณถนนพูลสุข.....	59
3.10 สภาพอาคารบริเวณถนนเสละคาม.....	60
3.11 สภาพอาคารบริเวณถนนอำนาจสิน.....	61
3.12 สภาพอาคารบริเวณถนนกำเนิดวิถึ.....	61
3.13 ทางเดินเท้า.....	73
3.14 การขนส่งสาธารณะ.....	77
4.1 องค์ประกอบของเมือง.....	89
4.2 พื้นที่โล่งว่าง.....	95
4.3 ปัญหาพื้นที่โล่งว่าง.....	96
4.4 สภาพทั่วไปของอาคาร.....	98
4.5 สภาพทั่วไปของอาคาร (ต่อ).....	100
4.6 มุมมองสู่ชายทะเล.....	102
4.7 พืชพันธุ์.....	104
4.8 อุปกรณ์ประกอบถนน.....	105
4.9 กิจกรรมทางสังคม.....	107
4.10 กิจกรรมทางเศรษฐกิจ.....	109
5.1 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงระบบทางเดินเท้า (ทางเดินเท้าไม่เป็นระเบียบ).....	127
5.2 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงระบบทางเดินเท้า (การขาดแคลนพื้นที่ทางเดินเท้า).....	128
5.3 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงระบบทางเดินเท้า (ความไม่ต่อเนื่องของทางเดินเท้า).....	129

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.4 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงระบบทางเดินเท้า (การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก).....	130
5.5 ผังบริเวณการปรับปรุงก่อสร้างบริเวณสถานีรถ บ.ช.ส.....	133
5.6 แผนผังแสดงการปรับปรุงก่อสร้างบริเวณสถานีรถ บ.ช.ส.....	134
5.7 แสดงรูปด้านกลุ่มอาคาร.....	135
5.8 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงก่อสร้างบริเวณสถานีรถ บ.ช.ส.....	136
5.9 แสดงผังการปรับปรุงและรูปตัดการก่อสร้างอุโมงค์ทางเดินลอดถนน เพชรเกษมบริเวณสี่แยกตลาดจักราชชัย.....	138
5.10 ภาพก่อนและหลังการก่อสร้างอุโมงค์ทางเดินลอดถนนเพชรเกษม บริเวณสี่แยกตลาดจักราชชัย.....	139
5.11 ผังแสดงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณสถานีรถไฟ.....	142
5.12 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณสถานีรถไฟ.....	143
5.13 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณสถานีรถไฟบริเวณร้านค้า.....	144
5.14 ผังแสดงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณวัดหัวหิน.....	147
5.15 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณวัดหัวหิน.....	148
5.16 รูปตัด ถ.เพชรเกษม.....	150
5.17 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เพชรเกษม.....	151
5.18 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เพชรเกษม (บริเวณหน้าตลาดจักราชชัย).....	152
5.19 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เพชรเกษม (บริเวณหน้าหอนาฬิกา).....	153
5.20 รูปตัด ถ.ดำเนินเกษม.....	156
5.21 ผังแสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.ดำเนินเกษม บริเวณทางลงชายทะเล.....	157
5.22 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ. ดำเนินเกษม บริเวณทางลงชายทะเล.....	158
5.23 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ. ดำเนินเกษม.....	159
5.24 รูปตัด ถ.เดชานุชิต.....	162
5.25 ผังแสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เดชานุชิต บริเวณสี่แยก ถ.สระสง.....	163
5.26 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เดชานุชิต บริเวณสี่แยก ถ.สระสง.....	164
5.27 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เดชานุชิต บริเวณไปทางชายทะเล.....	165
5.28 รูปตัด ถ.ชมสินธุ์.....	167

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.29 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ. ชมสินธุ์ บริเวณไปท่าเทียบเรือประมง.....	168
5.30 รูปตัด ถ.นเรศดำริห์.....	171
5.31 ผังบริเวณแสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.นเรศดำริห์ บริเวณท่าเทียบเรือประมง.....	172
5.32 ผังแสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.นเรศดำริห์ บริเวณท่าเทียบเรือประมง.....	173
5.33 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.นเรศดำริห์ บริเวณท่าเทียบเรือประมง.....	174
5.34 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.นเรศดำริห์.....	175
5.35 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.นเรศดำริห์ บริเวณหน้าโรงแรมฮิลตัน.....	176
5.36 รูปตัด ถ.เลียบทางรถไฟ.....	179
5.37 ผังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เลียบทางรถไฟ.....	180
5.38 ภาพก่อนและหลังการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ.เลียบทางรถไฟ.....	181
5.39 แนวทางการจัดระเบียบทางเท้าและภูมิทัศน์บนถนนสายหลักสำหรับตึกแถว ที่มีอยู่ในปัจจุบัน.....	183
5.40 แนวทางการจัดระเบียบทางเท้าและภูมิทัศน์บนถนนสายหลักสำหรับตึกแถว ที่จะสร้างใหม่.....	184
5.41 แนวทางการจัดระเบียบทางเท้าและภูมิทัศน์บนถนนสายหลักสำหรับบ้าน ที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะสร้างใหม่.....	186

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย